

BANKA KREDİ YETKİLİLERİNİN KREDİ İŞLEMLERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME VE KARAR AŞAMALARINDA YER ALMA YASAĞI^(*)

PROHIBITION OF PARTICIPATION BANK CREDIT OFFICIALS IN EVALUATION AND DECISION-MAKING STAGES OF CREDIT TRANSACTIONS

Dr. Öğr. Üyesi Özlem İLBASMIŞ HIZLISOY^(**)
Arş. Gör. Gökay AĞIRBAŞ^(***)

Öz

Bankalarda kredi açma yetkisi yönetim kuruluna aittir. Kurul, bu yetkisini kredi komitesine veya genel müdüre devredebilir. Genel müdür bu yetkisini bölge müdürlükleri, şubeler veya diğer alt birimleri aracılığıyla kullanabilir. Kredi açma yetkisi, bu hususta bir karar almak suretiyle kullanılır. Bununla birlikte 5411 sayılı Bankacılık Kanunu m. 51/3 gereğince kredi yetkilisi; kendisi, eşi, velâyeti altındaki çocuğu ve bu sayılanlarla aynı risk grubunda bulunan gerçek ve tüzel kişilerin taraf oldukları kredi işlemlerine ilişkin değerlendirme ve karar aşamalarına katılamaz. Çalışmamızda bahsi geçen hükümde düzenlenen yasak incelenecektir.

Anahtar Kelimeler

Kredi Açma Yetkisi, Menfaat Çatışması, Değerlendirme ve Karar Aşamalarında Yer Alma Yasağı.

Abstract

The authority to extend credit in banks belongs to the board of directors. The board may delegate this authority to credit committee or the general manager. The general manager can exercise this authority through regional directorates, branches or other sub-units. The authority to extend credit is exercised by taking a decision in this regard. On the other hand, pursuant to article 51/3 of the Banking Law no. 5411, the credit authorized may not participate in the evaluation and decision-making stages regarding the credit transactions to which he/she, his/her spouse, children under his/her custody, nature and legal persons in the same risk with these persons are parties. In our study, the prohibition regulated in the aforementioned provision will be examined.

Keywords

Authorization to Extend a Credit, Conflict of Interest, Prohibition of Participation in Evaluation and Decision-Making Stages.

^(*) (Araştırma Makalesi, Geliş Tarihi: 23.10.2023 / Kabul Tarihi: 01.12.2023).

^(**) Erciyes Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, (ilbasmis@erciyes.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-0560-4498).

^(***) Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, (gagirbas@nku.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-8528-8557).

Atıf/Citation: İlbasmış Hızlısoy, Özlem & Ağırbaş, Gökay (2023), "Banka Kredi Yetkililerinin Kredi İşlemlerine İlişkin Değerlendirme ve Karar Aşamalarında Yer Alma Yasağı", TFM, C: 9, S: 2, s. 255-268.

I. GİRİŞ

5411 sayılı Bankacılık Kanunu (BankK)¹ m. 7/1(a)'da bankaların anonim şirket olarak kurulması şart koşulmuştur. Diğer kanun hükümlerini saklı tutarak bankaların hangi konularda faaliyet gösterebileceğini düzenleyen BankK m. 4/1(c)'de “[n]akdi, gayrinakdi her cins ve surette kredi verme işlemleri” de faaliyet konuları arasında sayılmıştır. Kredi verme yetkisi ise yönetim kuruluna bırakılmış, kurulun bu yetkisini kredi komitesine ve genel müdürlüğe devredebileceği hükme bağlanmıştır (BankK m. 51/1 ve 2). Bu yetki, kredi talep eden kişiye kredi verilip verilmeyeceği ve verilecekse hangi şartlar altında verileceği hususunda karar almayı ifade eder². Buna karşılık bankacılık mevzuatında, kredi verme yetkisine sahip olanların birtakım kredi işlemleri hakkındaki karar alma sürecine katılmaları yasaklanmıştır. Nitekim BankK m. 51/3'e göre “[k]redi açma yetkisini haiz olanlar, kendileri ile eş ve velâyeti altındaki çocuklarının veya bunlarla risk grubu oluşturan diğer gerçek ve tüzel kişilerin taraf olduğu kredi işlemlerine ilişkin değerlendirme ve karar verme aşamalarında yer alamaz ve bu hususu yazılı olarak yetkililere bildirir”. Bahsi geçen yasağa, Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelik (BKİİY)³ m. 5/4'te de yer verilmektedir⁴.

II. YASAĞIN AMACI

Kredi yetkilisi ile BankK m. 51/3'te sayılan kişiler arasında yakın ailevi veya ekonomik ilişkiler mevcuttur. Bu yüzden bahsi geçen kişilere ait menfaatler ile bankanın menfaati karşı karşıya geldiğinde kredi yetkilisinin tarafsız davranmaması yönünde bir tehlike ortaya çıkabilir. Bu tehlikeyi bertaraf etmek amacıyla kredi yetkilisi, menfaat çatışması yaratan kredi işlemlerinden dışlanmıştı⁵.

III. YASAĞIN EMREDİCİ NİTELİĞİ

Bankaların anonim şirket oldukları dikkate alındığında, BankK m. 51/3'ün, öncelikle emredici hükümler ilkesi (TTK m. 340) çerçevesinde değerlendirilmesinde fayda vardır. TTK m. 340/1, c. 1'e göre esas sözleşmeyle TTK'nın anonim şirketler hakkındaki hükümlerinden sapılması, Kanunda sapmaya açıkça izin verildiği takdirde mümkündür. Öyleyse anonim şirketler hakkında TTK'dan başka kanunlarla, dolayısıyla BankK ile getirilen hükümler TTK m. 340'ın kapsamı dışındadır⁶.

Bir hükmün emredici olup olmadığı tespit edilirken lâfzı, ruhu ile kontrol edilmeli, özellikle amacı ve korumaya çalıştığı menfaat araştırılmalıdır⁷. BankK m. 51/3'ün, banka menfaatini koruma amacı ile “yer alamaz” ve “bildirir” şeklindeki mutlak ifadeleri dikkate alındığında, emredici bir hüküm olduğu sonucuna varılabilir. O hâlde bu yasağın genel kurul veya yönetim kurulu kararıyla, esas sözleşme hükümleri yahut banka içi düzenlemelerle daraltılması veya ortadan kaldırılması mümkün değildir. Aksi takdirde emredici bir hükme aykırılık sebebiyle kesin hükümsüzlük yaptırımını gündeme getirir⁸.

IV. BANKK M. 51/3 HÜKMÜNÜN TTK M. 393 HÜKMÜ İLE İLİŞKİSİ

Bir anonim şirket olan bankanın yönetim kurulu üyeleri hakkında TTK m. 393'te düzenlenen müzakereye katılma yasağı uygulama alanı bulur⁹. Anılan maddenin birinci fıkrasının ilk cümlesine göre yönetim kurulu üyesi kendisine, eşine, alt ve üst soyuna,

rekçeleri, s. 32 www.tbmm.gov.tr, s.e.t. 12.08.2023. Ayrıca bkz. Bankaların Kurumsal Yönetim İlkelerine İlişkin Yönetmelik (R.G. 01.11.2006/26333) ekinde yer alan Bankaların Kurumsal Yönetim İlkeleri, ilke 1/4 ve 3(d).

¹ R.G. 01.11.2005/25983.

² Kırca, İsmail & Şehirli Çelik, Feyzan Hayal & Manavgat, Çağlar (2013) Anonim Şirketler Hukuku, C. 1, Temel Kavramlar ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Ankara, BTHAE, s. 622.

³ R.G. 01.11.2006/26333.

⁴ Anılan yasak 2999 sayılı Bankalar Kanunu (R.G. 09.06.1936/3325) m. 16'da, 7129 sayılı Bankalar Kanunu (R.G. 02.07.1958/9944) m. 42'de ve 3182 sayılı Bankalar Kanunu (R.G. 02.05.1985/18742) m. 42'de birtakım farklılıklarla yer almıştı.

⁵ Yasağın amacı hakkında benzer ifadelerin yer aldığı BankK m. 51/3'ün gerekçesi için bkz. TBMM Dönem: 22, Yasama Yılı: 3, Sıra Sayısı: 972, Bankacılık Kanunu Tasarısı ve Avrupa Birliği Uyum ile Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/1007), Madde Ge-

⁶ Bu yönde bkz. Karasu, Rauf (2015) Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, 2. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları, s. 63; Veziroğlu, Cem (2021) Anonim Ortaklıklar Hukukunda Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 381.

⁷ Oğuzman, Kemal & Barlas, Nami (2016) Medeni Hukuk, Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar, 22. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 87, N. 290.

⁸ Bkz. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu (TBK, R.G. 04.02.2011/27836) m. 27, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK, R.G. 14.02.2011/27846) m. 391 ve m. 447.

⁹ TTK m. 393'te düzenlenen hususların bankalar için de geçerli olduğu yönünde bkz. Taşdelen, Selim Servet (2015) Bankacılık Kanunu Şerhi, C. I, 2. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, s. 328.

üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımlarına ait şirket dışı ve kişisel bir menfaat ile şirket menfaatinin çatıştığı konulara ilişkin müzakerelere katılamaz. Bahsi geçen yasağa, BankK yürürlüğe girdiğinde yürürlükte bulunan 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu (6762 sayılı TTK)¹⁰ m. 332'de de yer verilmişti.

Müzakereye katılma yasağı, banka yönetim kurulu üyesinin ve ilişkili olduğu kişilerin taraf bulunduğu kredi işlemlerindeki menfaat çatışmaları hakkında da uygulanabilir niteliktedir. Ne var ki söz konusu menfaat çatışmaları BankK m. 51/3'te özel olarak hükme bağlanmıştır. Ayrıca TTK'nın anonim şirket hükümlerinin, bankalar hakkında, bankacılık mevzuatında öngörülen özel hükümler dışında uygulama alanı bulabileceği düzenlenmiştir (bkz. BankK m. 2/3, TTK m. 330/1). Buradan hareketle, kredi işlemlerindeki menfaat çatışmalarında TTK m. 393'ün tamamıyla bertaraf edildiği ileri sürülebilir. Buna karşılık BankK m. 51/3'ün öncelikle uygulanacağı, hakkında düzenleme bulunmayan konularda ise TTK m. 393'ün hükümlerine başvurulacağı da söylenebilir¹¹.

Bu yorumlardan ikincisinin daha isabetli olduğu düşüncesini taşımaktayız. Zira TTK m. 393'ün bazı hükümlerine kredi işlemlerindeki menfaat çatışmalarında da ihtiyaç duyulacaktır. Bu bağlamda müzakereye katılma yasağının uygulanıp uygulanmayacağına tereddüt oluştuğunda nasıl bir yol izleneceğine, yasağın dürüstlük kuralının gerektirdiği durumlarda da uygulanacağına (f. 1, c. 2-4) ve yasağın ihlâlinin hukuki sorumluluğa yol açacağına (f. 2) ilişkin hükümler örnek gösterilebilir. Yine üyenin üst soyunun ve üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımlarının taraf olduğu kredi işlemlerine ilişkin kararlara katılması BankK m. 51/3'te açıkça yasaklanmamıştır¹². Oysa bu kişilerin taraf olduğu kredi

işlemlerinde bankanın menfaatinin göz ardı edilmesi tehlikesine karşı TTK m. 393'ün getirdiği himayeden vazgeçildiğini savunmak güçtür. Çünkü bankalar, bilhassa mevduat kabulü [BankK m. 4/1(a)] yoluyla herhangi bir anonim şirkete kıyasla daha geniş bir çevrenin menfaatini ilgilendirmektedir; söz gelimi tasarruf sahipleri, banka pay sahipleri, devlet, hatta sistemik risk gibi tehlikeler gerçekleştiğinde finansal piyasalara katılımları dolayısıyla tüm toplum bu çevreye dâhil edilebilmektedir¹³.

Ayrıca müzakereye katılma yasağının varlığına rağmen kredi işlemlerindeki menfaat çatışmaları hakkında özel bir hüküm sevk edilmesinin sebebi de bu düşüncüyü desteklemektedir. Yönetim kurulu üyesinin ilişkili olduğu bazı tüzel kişilere ait menfaatler, BankK m. 51/3'ün uygulama alanına dâhil olduğu hâlde 6762 sayılı TTK m. 332'nin kapsamında açıkça yer almamaktaydı. Keza 6762 sayılı TTK m. 332'ye aykırılık hukuki sorumluluk yaptırımına bağlanmışken (f. 2), BankK m. 51/3'ün ihlâli ek birtakım yaptırımların uygulanmasına da sebebiyet vermektedir¹⁴. Bu hususlardan hareketle, görece geniş bir çevrenin menfaatini ilgilendiren bankalarda 6762 sayılı TTK m. 332'nin uygulama alanını genişletmek ve yaptırımlarını artırmak amacıyla BankK m. 51/3'ün sevk edildiği söylenebilir¹⁵.

Bununla birlikte yönetim kurulu üyelerini kapsamına alan TTK m. 393'ün, kredi komitesi üyeleri ile genel müdürlükteki kredi yetkilileri tarafından alınan kredi kararlarında da uygulanıp uygulanmayacağı hususu tartışmaya açıktır. Kredi yetkisinin devri, TTK m. 367/1 anlamında yönetim yetkisinin devri niteliği taşımaktadır¹⁶. Yönetim yetkisini dev-

¹⁰ R.G. 09.07.1956/9353.

¹¹ Nitekim bu iki hükmün birlikte göz önünde bulundurulması gerektiği yönünde bkz. **Alıcı**, Yaşar (2017) Bankacılık Kanunu Şerhi, C. I, 2. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 867. Bunun yanı sıra BankK'nın TTK'yu daima bertaraf etmeyeceği sonucuna varan, bu iki kanun arasındaki ilişkiye dair değerlendirmeler için bkz. **Can**, Mehmet Çelebi (2016), 'Banka Yönetim Kurulu Üyesi Olarak Tüzel Kişi' GÜHFD, S: 1, C: 20, s. 39-42; **Göktürk**, Kürşat (2013) Banka Yönetimi ve Ortaklarının Hukuki Sorumluluğu, Ankara, Adalet Yayınevi, s. 39 vd.; **Şit**, Başak (2012), '6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Karşısında Banka Anonim Şirketi' BATİDER, S: 4, C: 28, s. 176 vd.

¹² Kimlerin taraf olduğu kredi işlemlerinde BankK m. 51/3'ün uygulanacağı hakkında bkz. VI, B.

¹³ **Şit**, 'Banka Anonim Şirketi', s. 177 (ve bahsi geçen sayfadaki) dn. 4.

¹⁴ Söz konusu yaptırımlar hakkındaki açıklamalar için bkz. VIII, A.

¹⁵ TTK'da düzenlenmiş hususları tekrar etmemek amacıyla veya TTK'nın asgari hususları içermesinden dolayı BankK'da herhangi bir düzenleme getirilmemiş veya farklı bir düzenlemeye yer verilmiş olabileceği, bu yüzden sırf BankK hükümlerinin özel nitelikte olmasından yola çıkılarak TTK'nın uygulanmayacağı sonucuna varılması gerektiği yönünde bkz. **Şit**, 'Banka Anonim Şirketi', s. 177-178.

¹⁶ **Demir**, Evin Emine (2016) Anonim Şirket Yönetim Kurulu Bünyesinde Oluşturulan Komiteler, Ankara, Adalet Yayınevi, s. 88; **Göktürk**, s. 83; **Kırca & Şehirli Çelik & Manavgat**, s. 480 ve 621-624. Fakat aksi yönde bir görüş de mevcuttur. Bu görüş çerçevesinde, banka yönetim kurulunun kredi komitesi üzerinde yoğun bir gözetim ve denetim yetkisine sahip olduğu, fakat TTK m. 367/1 anlamında yetki devrinden söz edilebilmek için yetkiyi devralanların bağımsız bir şekilde karar verebilmeleri gerektiği belirtilmektedir. Bkz. **Koç**, Himmet (2017), 'TTK m. 367 Kapsamında Ban-

ralanlar, organ konumu kazanacaklarından, üyeler ile aynı sadakat yükümlülüğüne (TTK m. 369) tâbi olurlar¹⁷. Müzakereye katılma yasağı da bu yükümlülüğün özel görünümünden biri olduğu¹⁸ için TTK m. 393, kredi yetkisini devralanların verecekleri kredi kararlarında da uygulanabilmelidir¹⁹.

V. YASAĞIN MUHATABI OLARAK KREDİ YETKİLİSİ

Kredi açma yetkisini haiz olan yönetim kurulunun üyeleri BankK m. 51/3'teki yasağın muhatabıdır. Genel müdür ve onun yokluğunda genel müdür vekili, yönetim kurulunun doğal üyesi sayıldıklarından (BankK m. 23/1, c. 2) kurulca karara bağlanacak kredilerde yasağa tâbi olurlar. Türkiye'de şube açarak faaliyet sürdüren yurt dışında kurulmuş bankalarda ise yönetim kurulu ile aynı yetki ve sorumlulukları taşıyan müdürler kurulu (BankK m. 23/2) üyeleri hakkında yasak uygulanır.

ka Kredi Komitesinin Konumu ve Hukuki Niteliği' GÜHFD, S: 3, C: 21, s. 251 vd. Buna karşılık yoğun gözetim ve denetim yetkilerinin varlığı sebebiyle böyle bir sonuca varılamayacağı fikrindeyiz. Zira bu konudan bağımsız olarak öğretilerde, bankaların diğer anonim şirketlere kıyasla daha geniş bir çevrenin menfaatini etkilemesinden ötürü TTK'nın anonim şirketlere yaklaşımı ile BankK'nın bankalara yaklaşımı arasında farklılıklar olduğu, bu farklılıkların kredi düzenine ilişkin hükümlerde gözlemlenebildiği ifade edilmiştir. Bkz. **Şit**, 'Banka Anonim Şirketi', s. 177. Görece geniş bir çevrenin menfaatini ilgilendiren bankalarda, kredi yetkisini devralanların daha etkin bir üst gözetime [TTK m. 375/1(e)] tâbi olması ihtiyacı doğmuş olabilir. O hâlde yoğun gözetim ve denetimi de yaklaşım farklılığının bir ürünü şeklinde yorumlamak, kredi yetkisinin devrinin TTK m. 367/1 anlamında bir devir olarak nitelenmesine engel görmemek gerekir.

¹⁷ **Kırca & Şehirli Çelik & Manavgat**, s. 593.

¹⁸ **Akdağ Güney**, Necla (2016) Anonim Şirket Yönetim Kurulu, 2. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 207; **Ayan**, Özge (2021) 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün İhlalinin Sonuçları, 2. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, s. 31; **Bozkurt**, Tamer (2023) Şirketler Hukuku, 15. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları, s. 311; **Çamoğlu**, Ersin (2010) Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 3. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 76; **Kırca & Şehirli Çelik & Manavgat**, s. 662-663; **Kortunay**, Ayhan (2015) 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 206 ve 208; **Poroy**, Reha & **Tekinalp**, Ünal & **Çamoğlu**, Ersin (2021) Ortaklıklar Hukuku I, 15. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 424, N. 585.

¹⁹ Müzakereye katılma yasağının, üye olmadığı hâlde 6762 sayılı TTK m. 318/2 ve m. 319'a (TTK m. 366/2, m. 367/1 ve m. 370/2'ye) göre yönetim kurulunun yetkilerinden bir kısmını kullanan genel müdürler hakkında da uygulanması gerektiği yönünde bkz. **Domaniç**, Hayri (1988) Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, TTK. Şerhi II, Ankara, Temel Yayınları, s. 616-617.

Yönetim kurulu kredi açma yetkisini devrettiği takdirde kredi komitesi üyeleri²⁰ ve genel müdürlüğün kredi açmaya yetkili mensupları da yasağın muhatabı hâline gelirler. Genel müdürlüğün kendisine bırakılan kredi açma yetkisini diğer birimleri²¹, bölge müdürlükleri veya şubeler aracılığıyla da kullanabileceği düzenlenmiştir²². Genel müdürlüğe ait kredi açma yetkisini kullanıyor olsalar dahi bu kişilerin de yasağın muhatabı olduklarını kabul etmek amaçsal yorumun gereğidir. Örneğin bankanın kredi açmaya yetkili mensuplarına aylık net ücretleri toplamının beş katını aşmamak üzere kredi verilmesi mümkün olduğundan (BankK m. 50), banka şube müdürü kredi talep ettiğinde şubenin kendisiyle ilgili alacağı kredi kararına katılmayacaktır²³.

Bunların dışındaki kişilerin de kredi açma yetkisini elde ederek yasağın muhatabı hâline gelip gelemeyeceği incelenmelidir. Öğretilerde kredi açma yetkisinin 6762 sayılı TTK m. 319/2'ye göre murahhas üyeye devredilip devredilemeyeceği tartışılmıştı. Bir görüş, bu soruya olumlu yanıt vermektedir²⁴. İkinci bir görüş, kredi açma yetkisinin devredilebileceği kişiler arasında yalnızca kredi komitesi ve genel müdürlüğün sayıldığı gerekçesiyle, murahhas üyeye devir yapılamayacağı yönündeydi²⁵. Üçüncü bir görüş olarak yönetim kurulunun sınırlara tâbi (BankK m. 54) bulunmayan kredileri açma yetkisinin devrine ilişkin usul ve esasları belirleme serbestisine sahip olduğu gerekçesiyle, bu tür kredileri açma yetkisi-

²⁰ Kredi komitesi, banka yönetim kurulunun üyeleri arasından seçeceği en az iki üye ile genel müdür veya vekilinden oluşur (BKİLY m. 6/1, c. 1).

²¹ "Diğer birimler" ile neyin kastedildiği hususunda bkz. BankK m. 3'teki "Yöneticiler" tanımı. Ayrıca bkz. **Göktürk**, s. 87-88.

²² Bkz. BankK m. 51/2, c. 2; BKİLY m. 5/1, c. 3. Bu yetkinin kimler aracılığıyla kullanıldığı, yönetim kurulu ve genel müdürlük kararlarına göre tespit edilecektir. Bkz. **Alıcı**, s. 847; **Reisoğlu**, Seza (2015) Bankacılık Kanunu Şerhi, C. 1, 2. Baskı, Ankara, Yaklaşım Yayınları, s. 1013. Bununla birlikte (yönetim kurulu üyeleri, kredi komitesi üyeleri, genel müdür ve yardımcısının yanı sıra) uygulamada rastlanan kredi açmaya yetkili mensupların şu kişiler olduğu ifade edilmektedir: Kredi açmaya yetkili birimin müdürü ve yardımcısı, bölge müdürü ve yardımcısı ile bölge müdürlüğü bünyesindeki kredi komitesi üyeleri, şube müdürü ve yardımcısı ile şube bünyesindeki kredi komitesi üyeleri. Bkz. **Alıcı**, s. 847.

²³ **Reisoğlu**, 2015, s. 1017.

²⁴ Bkz. **Doğrusöz**, Hanife (2010) Banka Yöneticilerinin ve Hâkim Ortaklarının Şahsi Sorumluluğu, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 271-273; **Reisoğlu**, Seza (2007), Bankacılık Kanunu Şerhi, C. I, Ankara, Yaklaşım Yayınları, s. 670.

²⁵ Bkz. **Göktürk**, s. 75.

nin Murahhaslara devredilebileceği ileri sürülmekteydi²⁶. Sorun TTK döneminde de m. 367/1 ve m. 370/2 bağlamında ele alınmış ve kredi açma yetkisinin Murahhaslara devredilemeyeceği görüşü savunulmuştur²⁷.

Biz, üçüncü görüşün daha isabetli olduğu düşüncesindeyiz. Zira sınırlara tâbi kredileri açma yetkisinin kimlere, hangi oranda devredilebileceği ve devralınan bu yetkinin nasıl kullanılacağı gibi konular, bizzat kanun koyucu tarafından BKİİY’de belirlenmiştir (bkz. m. 5-7). Bunun sebebi, teknik nitelik taşıyan kredi düzeninin sağlıklı işleyişinin ülke ekonomisi açısından oldukça önem arz etmesidir²⁸. Oysa sınırlara tâbi kredileri açma yetkisi TTK m. 367/1’e göre devredilirse, usul ve esaslar belirlenirken, esas sözleşmeye konulacak hüküm vasıtasıyla pay sahiplerinin iradeleri ön plana çıkacaktır. Bu durum kanun koyucunun amacıyla bağdaşmamaktadır. Bununla birlikte yönetim kurulu, kanundaki sınırların gündeme gelmediği kredileri açma yetkisini devrederken BKİİY’deki usul ve esasları takip etmek zorunda değildir (BankK m. 51/2, c. 4). Anlaşılmaktadır ki kanun koyucuyu devrin usul ve esaslarını bizzat belirlemeye iten sebepler, sınırlara tâbi olmayan kredilerde mevcut değildir. Bundan dolayı bu tür kredileri açma yetkisi, esas sözleşmede öngörülecek bir hükümle bir veya birkaç yönetim kurulu üyesine yahut üçüncü kişilere devredilebilir. Bu durumda kredilere ilişkin verecekleri kararlarda yetki devralanlar da yasağın muhatabı olurlar.

Aşağıda belirtildiği üzere tüzel kişiler banka yönetim kurulu üyesi olabilir²⁹. Kredi yetkilisi olan tüzel kişi üye adına toplantılara katılan gerçek kişinin (TTK m. 359/2, c. 2) yer aldığı değerlendirme ve karar aşamalarında kendisine veya ilişkili olduğu kişilere ait menfaati banka menfaatinin önüne geçirme tehlikesi mevcuttur. Bu yüzden amaçsal yorumla, söz konusu gerçek kişi hakkında da yasağın uygulanması gerektiği savunulabilir³⁰.

²⁶ Bkz. **Akdağ Güney**, Necla (2010) Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 192-194.

²⁷ Bkz. **Alıcı**, s. 378.

²⁸ **Kırca & Şehirali Çelik & Manavgat**, s. 623.

²⁹ Bkz. VI, B, 2.

³⁰ Müzakereye katılma yasağı bakımından aynı yönde bkz. **Akdağ Güney**, Yönetim Kurulu, 210; **Çoştan**, Hülya (2013) ‘Özel Hukuk Tüzel Kişilerinin ve Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetim Kurulu Üyeliği’, **BATİDER**, S: 1, C: 29, s. 126; **Eminoğlu**, Cafer & **Çakır**,

VI. YASAĞIN UYGULANMA ŞARTLARI

A. İŞLEM BAKIMINDAN

BankK m. 51/3’teki yasak kredi işlemini kapsamına almaktadır. Kredi dışındaki herhangi bir iş ve işlem ancak TTK m. 393’ün kapsamına dâhil edilebildiği takdirde karara katılımı engeller.

BankK’da kredi kavramı tanımlanmamakla birlikte nelerin “kredi” olduğuna m. 48’de örnekleyici bir şekilde yer verilmiştir. Buna karşılık mezkûr hükümde teknik anlamda banka kredisi kavramının kapsamında bulunmayan işlemler de kredi olarak sayılmıştır³¹. Kredi kavramının kapsamının geniş tutulmasındaki bir amaç kredi yasak ve sınırlarının dolanılmasını engellemektir³². Bu amaç gözetildiğinde BankK m. 51/3’te zikredilen “kredi” kavramının kapsamının da m. 48’e göre belirlenmesi yerinde olacaktır³³.

B. KİŞİ BAKIMINDAN

Kredi işlemlerine ilişkin değerlendirme ve karar aşamalarına katılma yasağının uygulanabilmesi, kredi işleminin tarafının belirli kişiler olmasına bağlıdır.

1. Kredi Yetkilisinin Gerçek Kişi Olması Hâlinde

Kredi yetkilisinin kendisinin veya eşinin yahut velâyeti altındaki çocuğunun taraf olduğu kredi işlemleri yasağın uygulanmasını gerektirir. Bunlardan herhangi birinin yer aldığı risk grubunda bulunanların taraf olduğu kredi işlemleri de yasağın kapsa-

Fatma Betül (2014) ‘Anonim Ortaklıklarda Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyesi Seçilmesi ve Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetim Kuruluna Temsilci Ataması’, **GÜHFD**, S: 3-4, C: 18, s. 284; **Kırca**, İsmail (2012) ‘Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği’, **BATİDER**, S: 2, C: 28, s. 57; **Kırca & Şehirali Çelik & Manavgat**, s. 407; **Özer**, Işık, ‘Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Müzakerelere Katılma Yasağına Aykırılığın Hukuki Sonuçları’: **Alışkan, Murat & Mersin, Bilge Utkan & Sarıkaya, Sinan** (Editörler) (2020) **Sermaye Şirketleri Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 357.

³¹ Bu hususta ve banka kredisi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. **Şit**, Başak (2011) **Türk Hukukunda Banka Kredisi Kavramı ve Buna Bağlı Sonuçlar**, Ankara, BTHAE, s. 19 vd.

³² **Alıcı**, s. 688; **Tekinalp**, Ünal (2009) **Banka Hukukunun Esasları**, 2. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 222, N. 24-04. Aynı yönde bkz. **Reisoğlu**, 2015, s. 874.

³³ Vadeli taşınmaz mal alımı gibi kanuna göre kredi sayılan her işlemin BankK m. 51/3’teki yasağın kapsamına girdiği yolunda bkz. **Taşdelen**, s. 328.

mındadır³⁴. Gerçi BankK m. 51/3'ün lâfzı, yalnızca kredi yetkilisinin eşinin ve velâyeti altındaki çocuğunun risk grubu ile sınırlı bir uygulama alanına sahip olduğu izlenimi uyandırmaktadır. Fakat hükmün amacı, kredi yetkilisinin dâhil olduğu risk grubunda bulunanların taraf olduğu kredi işlemlerinde de ya sağın devreye girmesini icap ettirir.

Burada öncelikle bir gerçek kişi esas alınarak oluşturulan genel risk grubunda (BankK m. 49/1)³⁵ kimlerin bulunduğu tespit edilecektir. Ayrıca karşılıklı olarak ödeme güçlüğüne düşme ölçütüne göre bu risk grubunun genişleyebileceği (bkz. BankK m. 49/4) dikkate alınacaktır. Keza risk grubundaki kişilere kredi verilmesinin yasak olup olmadığına (bkz. BankK m. 50) da bakılacak, bu yönde bir engel bulunmuyorsa kredi kararına hangi yetkililerin katılabileceği araştırılacaktır³⁶.

Kredi yetkilisi olan yönetim kurulu üyeleri banka risk grubunda (BankK m. 49/2)³⁷ da yer almaktadır. Öyleyse banka risk grubunda bulunan gerçek ve tüzel kişilere verilecek kredilerde üyelerin tümü hakkında yasak uygulanacak ve yönetim kurulunca karar alınması mümkün olmayacaktır³⁸. Kredi yetkisi kredi komitesine veya genel müdürlüğe devredildiği takdirde³⁹ de (genel müdürlüğün yetkisini diğer birimler, bölge müdürlükleri veya şubeler aracılığıyla

kullanması ihtimâli bir yana) aynı imkânsızlık gündeme gelecektir. Zira genel müdür ve yardımcıları ile (aynı zamanda yönetim kurulu üyesi veya genel müdür sıfatına sahip olan) kredi komitesi üyeleri de banka risk grubunda yer almaktadır.

Bununla birlikte BKİİY m. 4/2 hükmü bu imkânsızlığı kısmen engellemektedir. Buna göre banka risk grubunda bulunan "şirketlere" verilecek kredilerde iki şartın birlikte mevcut olması hâlinde değerlendirme ve karar aşamalarına katılma yasığı uygulanmaz. İlk olarak bankanın ve bahsi geçen şirketlerin yönetim kurulu üyesi veya genel müdürü, sırf bu sıfatı taşımaktan ötürü banka risk grubuna dâhil olmalıdır. İkinci olarak yönetim kurulu üyesi veya genel müdür ile anılan şirketler arasında BKİİY m. 4/1(a), (c) ve (ç) bentlerinde açıklanan bir ilişki bulunmamalıdır. Bu ilişkiler, yönetim kurulu üyesi ya da genel müdürün bankanın risk grubunda yer alan şirkette imtiyazlı paya malik olması veya kontrolü elinde bulunduran gerçek kişi ortağın/ortakların üçüncü dereceye kadar kan ya da ikinci dereceye kadar kayın hısmı olması yahut vasıf ve tecrübesiyle mütenasip olmayan özlük haklarına sahip olmasıdır.

BKİİY m. 4/2 hükmü yalnızca banka risk grubuna dâhil "şirketlere" verilecek kredileri kapsadığından, aynı risk grubundaki gerçek kişilere ancak diğer birimler, bölge müdürlükleri veya şubeler tarafından kredi verilebileceği görülmektedir.

2. Kredi Yetkilisinin Tüzel Kişi Olması Hâlinde

BankK m. 51/3'te kredi yetkilisinden sonra onun eşinden ve velâyeti altındaki çocuğundan söz edildiği dikkate alındığında bahsi geçen hükmün, kredi yetkilisinin gerçek kişi olacağı kabulünden hareketle düzenlendiği anlaşılmaktadır. Bu durum, BankK yürürlüğe girdiğinde yürürlükte olan 6762 sayılı TTK'nın tüzel kişilerin yönetim kurulu üyesi olmasına cevaz vermemesinden (m. 312/2, c. 2) kaynaklanmaktadır. Öte yandan TTK ile tüzel kişilerin yönetim kurulu üyesi olmalarına imkân tanınmıştır (m. 359/2). Bu yüzden kredi yetkilisi olan yönetim kurulu üyesi tüzel kişi de olabilir⁴⁰.

³⁴ Risk grubu hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. **Alıcı**, s. 815 vd.; **Reisoğlu**, 2015, s. 970 vd.

³⁵ Gerçek kişinin kendisi, eşi ve çocukları ile bunlardan herhangi birinin yönetim kurulu üyesi ya da genel müdürü olduğu, tek başına veya birlikte, doğrudan veya dolaylı olarak kontrol ettiği (bkz. BankK m. 3) yahut sınırsız sorumlulukla katıldığı şirketler.

³⁶ **Alıcı**, s. 867.

³⁷ Bu hükme göre "[b]ir banka ile bankanın nitelikli pay sahipleri, banka yönetim kurulu üyeleri, genel müdürü, genel müdür yardımcısı ile başka unvanlarla istihdam edilseler dahi yetki ve görevleri itibarıyla bunlara denk veya daha üst konumlarda görev yapan yöneticileri ile bunların eş ve çocukları, birlikte veya tek başına, doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol ettikleri ya da sınırsız sorumlulukla katıldıkları veya yönetim kurulu üyesi ya da genel müdürü oldukları ortaklıklar, bankanın dahil olduğu risk grubunu oluşturur".

³⁸ **Alıcı**, s. 867.

³⁹ Banka risk grubunda bulunanlara açılacak kredilerin yönetim kurulunca karara bağlanacağı düzenlenmiş (BankK m. 50/4) ise de kurulun bu yetkisini BKİİY'de belirlenen usul ve esaslara göre kredi komitesi veya genel müdürlüğe devredebileceği ifade edilmektedir. Bkz. **Reisoğlu**, 2015, s. 992. Yetki devrine ilişkin kararın BankK m. 50/4'teki nitelikli çoğunlukla alınması gerektiğini belirterek bu yönde **Alıcı**, s. 859. Aksi yönde bkz. **Taşdelen**, s. 601-602.

⁴⁰ Buna karşılık Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun (BDDK) 20.09.2012 tarihli ve 4945 sayılı kararında bankalarda tüzel kişilerin yönetim kurulu üyesi olamayacağı belirtilmiştir. Karar met-

Kredi yetkilisi tüzel kişi olduğu takdirde bir tüzel kişi esas alınarak belirlenen genel risk grubunda kimlerin yer aldığı BankK m. 49/1'e göre tespit edilecektir⁴¹. Fakat bir gerçek kişi esas alınarak belirlenen genel risk grubuna bu gerçek kişinin yönetim kurulu üyesi veya genel müdürü olduğu şirketler dâhil edilmiş iken tüzel kişiler bakımından böyle bir yol izlenmemiştir. Bu durum, yasak uygulanırken, gerçek kişi kredi yetkilisi ile tüzel kişi kredi yetkilisi arasında haklı olmayan bir farklılık yaratacaktır. TTK'nın getirdiği yenilik de dikkate alındığında bir tüzel kişinin yönetim kurulu üyesi veya genel müdürü olduğu şirketlerin bu tüzel kişiyle aynı genel risk grubuna dâhil edilebileceği ileri sürülebilir. Bu hususlar dışında kredi yetkilisinin gerçek kişi olması hâline ilişkin yukarıda⁴² yer verilen açıklamalar, tüzel kişilerin niteliğine uygun düştüğü ölçüde burada da geçerlidir.

VII. YASAĞIN KREDİ YETKİLİLERİNİ TÂBİ KILDIĞI YÜKÜMLÜLÜKLER

A. DENETİM KOMİTESİNE BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Kredi işlemlerine ilişkin değerlendirme ve karar aşamalarına katılma yasağının şartları gerçekleştiği takdirde ilgili kredi yetkilisi bu hususu yazılı olarak denetim komitesine bildirir (BKİİY m. 5/4). Türkiye'de şube açarak faaliyet gösteren yurt dışında kurulmuş bankalarda ise denetim komitesi yerine görevlendirilen müdürler kurulu üyesine (BankK m. 24/1, c. 4) bildirim yapılır.

Yasağa tâbi olmamasına rağmen kredi işlemindeki menfaat çatışmasını bilen kredi yetkililerinin de bildirim yükümlülüğünün bulunduğu sonucuna

ni için bkz. **Kırca & Şehirali Çelik & Manavgat**, s. 402, dn. 47. Öğretide BDDK'nın anılan kararını değiştirmedeği sürece banka yönetim kurulu üyelerinin gerçek kişilerden oluşması gerektiğini ifade eden bir görüş bulunmaktadır. Bkz. **Alıcı**, s. 370. Ancak bizim de katıldığımız baskın görüş, TTK ile getirilen yenilik doğrultusunda tüzel kişilerin de banka yönetim kurulu üyesi olmasının önünde bir engel bulunmadığı yönündedir. Bkz. **Can**, s. 28 vd.; **Caymaz**, Neşe (2018) Banka Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 19-21; **Develi**, Emine (2016) Tüzel Kişinin Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği, Ankara, Seçkin, s. 50-51; **Reisoğlu**, 2015, s. 611; **Taşdelen**, s. 315. TTK m. 359/2 hükmünün özel kanunlara tâbi anonim şirketlere de uygulanacağı yönünde bkz. **Kırca & Şehirali Çelik & Manavgat**, s. 402.

⁴¹ Bir tüzel kişinin birlikte veya tek başına, doğrudan veya dolaylı olarak kontrol ettiği veya sınırsız sorumlulukla katıldığı şirketler.

⁴² Bkz. VI, B, 1.

varılmalıdır⁴³. Zira aşağıda da incelendiği üzere bu bilgiye sahip kredi yetkilisi yasağın ihlâli dolayısıyla bankanın uğradığı zarardan sorumlu tutulmaktadır⁴⁴.

B. KREDİ İŞLEMLERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME ve KARAR AŞAMALARINDA YER ALMAMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Yasağa tâbi kredi yetkilisi, kredi kararına ilişkin müzakere ve oylama da dâhil, kredinin önerilmesinden⁴⁵ başlayarak açılmasına kadar geçen süreçte hiçbir şekilde yer alamaz⁴⁶.

Genel müdürün yasak sebebiyle bulunamadığı yönetim kurulu toplantısına, onun yokluğunda kurulun doğal üyesi sayılan vekili (BankK m. 23/1, c. 2) katılabilir⁴⁷. Kredi komitesi toplantısında herhangi bir komite üyesi hakkında yasak uygulanırsa, onun yerine, yönetim kurulunca belirlenmiş olan yedek komite üyelerinden biri görev ifa edebilir (bkz. BKİİY m. 6/1, c. 2)⁴⁸. Kredi komitesi için getirilen "yedek üyelik" çözümlünün yönetim kurulu bakımından da benimsenmesinin önünde bir engel bulunmadığı kanaatindeyiz. Kuşkusuzdur ki yönetim kurulunun yedek üyeleri, asil üyeler için aranan şartları⁴⁹ taşımaları ve esas sözleşmeyle yahut genel kurul kararıyla belirlenmelidir.

C. YASAĞIN UYGULANMASINDA TEREDDÜT EDİLEN HÂLLERDE YÖNETİM KURULUNUN ALACAĞI KARARA KATILMAMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Yasağın uygulanıp uygulanmayacağına tereddüt edilen hâllerde ilgili kredi yetkilisinin değerlendirme ve karar aşamalarına katılıp katılmayacağına yönetim kurulu

⁴³ Müzakereye katılma yasağı bağlamında, menfaat çatışmasına taraf olmayan üyeler bakımından aynı yönde bkz. **Kırca & Şehirali Çelik & Manavgat**, s. 498; **Cankat**, Rifat (2022) Anonim Ortaklıklar Hukukunda İlişkili Taraf İşlemleri, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 291; **Adıgüzel**, Burak & **İlbasmış Hızlısoy**, Özlem (2023) 'Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakereye Katılma Yasağı', AHBVÜHFD, S: 4, C: 27, s. 49.

⁴⁴ Bkz. VIII, B.

⁴⁵ Bkz. BKİİY m. 5/1, c. 4; m. 5/3, c. 2.

⁴⁶ **Taşdelen**, s. 608.

⁴⁷ "Genel müdürün yokluğu" kavramı geniş yorumlanarak, geçici veya sürekli bir sebeple genel müdürün katılmadığı toplantılarda vekilinin görev alabileceğine dair bkz. **Göktürk**, s. 78-79.

⁴⁸ **Koç**, s. 251.

⁴⁹ Bkz. BankK m. 23/1, c. 2; m. 25; m. 8(a), (b), (c) ve (d).

karar verir (bkz. TTK m. 393/1, c. 3). Yalnızca yönetim kurulunca değil, kredi komitesi ve genel müdürlükçe karara bağlanacak krediler açısından da aynı sonuç geçerlidir. Zira yönetim kurulu, kredi açma yetkisini devretse bile bu yetkiyi kullananların gözetimi ve denetimiyle yükümlüdür⁵⁰. Kanaatimizce kredi yetkililerinin taraf olduğu menfaat çatışmalarının takibi de bu yükümlülüğün bir uzantısıdır⁵¹. Bununla birlikte yönetim kurulu, tereddüt hâlinde nasıl bir karar verileceği hususunda, denetim ve gözetim faaliyetlerinin icrasına yardımcı olmak üzere oluşturulan (BankK m. 24/1, c. 1) ve yasağa tâbi olanların bildirimini yapıldığı denetim komitesinden yararlanabilir.

Kredi işlemindeki menfaat çatışmasıyla ilgili olan yönetim kurulu üyesi, genel müdür (veya yokluğunda vekili) ve kredi komitesi üyesi, yönetim kurulunca katılım hususunda alınacak karara katılmayacaktır (bkz. TTK m. 393/1, c. 4).

VIII. YASAĞA AYKIRILIĞIN YAPTIRIMLARI

A. KULLANDIRILAN KREDİNİN BANKA ÖZKAYNAK HESABINDA İNDİRİM KALEMİ OLARAK DİKKATE ALINMASI

BankK m. 51/3'e aykırı bir şekilde kullandırıldığı tespit edilen kredilerin ilgili bankanın özkaynak hesabında indirim kalemi olarak dikkate alınacağı düzenlenmiştir⁵².

Söz konusu yaptırım, başka birtakım yaptırımları da beraberinde getirebilecek niteliktedir. Gerçekten bu yaptırım uygulandığında özkaynakta bir düşüş meydana gelecektir. Dolayısıyla bazı kredilerin, özkaynaklara oranla hesaplanan kredi sınırlarını (BankK m. 54) aşması gündeme gelebilir⁵³. Bu aşımın gereken şekilde ve sürede⁵⁴ giderilmediği takdirde bankaya ve ilgili gerçek ve tüzel kişilere idari para cezası uygulanabilir⁵⁵. Ayrıca özkaynakların sermaye

yeterliliğine ilişkin düzenlemelere göre yetersiz olması yahut bunun gerçekleşmek üzere bulunması hâli ortaya çıkarsa düzeltici, iyileştirici veya kısıtlayıcı önlemlerin (bkz. BankK 68 ilâ 70) alınması gerekebilir [BankK m. 67(c)]⁵⁶. Bu önlemler gerekli sürede alınmazsa veya alınmasına rağmen bankanın mali bünyesinin güçlendirilemeyeceği tespit edilirse BDDK tarafından bankanın faaliyet izninin kaldırılmasına veya fona⁵⁷ devrine karar verilebilir [BankK m. 71/1(a)]. Banka yöneticilerinin, bu arada kredi yetkililerinin, kanuna aykırı karar ve işlemleriyle bankanın faaliyet izninin kaldırılmasına veya fona devredilmesine sebebiyet verdiklerinin tespiti hâlinde ise şahsi iflâslarına başvurulabilir (BankK m. 110)⁵⁸.

B. HUKUKİ SORUMLULUK

Kredi işlemlerine ilişkin değerlendirme ve karar aşamalarına katılma yasağını ihlâl eden yönetim kurulu üyesi, bankanın uğradığı zarardan TTK m. 393/2 gereğince sorumludur⁵⁹. Zamanaşımı ve tescül gibi hakkında düzenleme bulunmayan konularda ise genel sorumluluğa ilişkin TTK m. 553 vd. hükümlerinden yararlanılacaktır.

Usulüne uygun bir şekilde yönetim yetkisini devralanlar, organ sıfatı kazanarak yönetim kurulu üyeleri ile aynı sorumluluk rejimine tâbi olurlar⁶⁰. Bu yüzden TTK m. 393/2 ve m. 553 vd. hükümleri, kredi komitesi ve genel müdürlükçe alınan kredi kararlarına katılan yetkililer bakımından da gündeme gelir. Buna karşılık yetkisini devrettiği kişilerin seçiminde makul derecede özen göstermeyen banka yönetim kurulu da bu kişilerin verdiği kredi kararlarından sorumludur (bkz. TTK m. 553/2). Burada kurulun, devrin kapsam ve sınırlarını açıkça ve ayrıntılı belirleme yükümlülüğü (BKİY m. 5/3) ile kredi açmaya ilişkin politikaları oluşturma, bunların uygulanmasını sağlama ve gerekli tedbirleri alma yükümlülüğü (BankK m. 51/1, c. 2) göz önünde bulundurulacaktır.

⁵⁰ Bu yükümlülükler hakkındaki açıklamalar için bkz. VIII, B.

⁵¹ "Yönetimle görevli kişilerin üst gözetimi", anonim şirket yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkilerindedir [TTK m. 375/1(e)]. Bu görev ve yetkinin kapsamına yönetim faaliyetinin şirket menfaatleri doğrultusunda icra edilmediğinin denetlenmesi de dâhildir. Bkz. **Çamoğlu**, s. 197, **Kortunay**, s. 116.

⁵² BankK m. 51/4, Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelik (R.G. 05.09.2013/28756) m. 9/8(a).

⁵³ **Reisoğlu**, 2015, s. 1018.

⁵⁴ Bkz. BankK m. 47/2, c. 1; BKİY m. 18.

⁵⁵ Bkz. BankK m. 47/2, c. 2; m. 146/1(j), m. 148/1(a).

⁵⁶ **Şit**, Banka Kredisi, 214.

⁵⁷ BankK uygulamasında fon, "Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu"nu ifade eder (BankK m. 3).

⁵⁸ Şahsi iflâs hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. **Doğrusöz**, s. 5 vd.; **Göktürk**, s. 7 vd.; **Tekinalp**, Banka Hukuku, s. 287 vd., N. 28-01 vd.

⁵⁹ Bkz. IV. Bununla birlikte TTK m. 393/2 hükmü olmasaydı dahi m. 553 vd. hükümlerinden hareketle aynı sonuca varılabilirdi. TTK m. 553/1'deki "Kanun" ibaresinin, banka yönetim kurulu üyeleri açısından BankK'yı da kapsadığı, BankK'yı ihlâl eden üyelerin (diğer şartlar da mevcutsa) TTK m. 553/1 gereğince sorumlu olacakları yönünde bkz. **Reisoğlu**, 2015, s. 632.

⁶⁰ **Kırca & Şehirli Çelik & Manavgat**, s. 593.

Bunun yanı sıra banka yönetim kurulunun gözetim yükümlülüğüne uygun davranmaması nedeniyle de sorumluluğu söz konusu olabilir (bkz. TTK m. 553/3). Kredi komitesinin oyçokluğuyla verdiği kararların kurulun onayıyla uygulanması (BKİİY m. 7/2), kurulun kredi komitesini denetleme yükümlülüğü ve her bir kurul üyesinin komitenin faaliyetleri hakkında bilgi alma ve kontrol yapma yetkisi (BKİİY m. 7/4) bu sorumluluğun tayininde dikkate alınacaktır⁶¹.

Sorumluluğun doğması için ihlâl fiili bir zarara yol açmalı, bu fiil ile zarar arasında uygun illiyet bağı bulunmalıdır⁶². Sorumluluğun kusur şartına gelince, müzakereye katılma yasağının ihlâli dolayısıyla gündeme gelen sorumluluk bakımından farklı görüşlerin ileri sürüldüğüne rastlanmaktadır. Birinci görüş, yönetim kurulu üyesinin yasağın varlığını bildiği veya hafif ihmâl de dâhil kusuruyla bilemediği durumlarda sorumlu tutulacağı yönündedir⁶³. İkinci bir görüş olarak, müzakere ve oylamaya katılımın her durumda yasaklandığı, yasağın uygulanma sebebine ilişkin bilginin sorumlulukta göz önünde bulundurulmadığı, bu sebeple yasağı ihlâl etmiş üyenin kusurlu sayılması gerektiği belirtilmektedir⁶⁴.

Bize göre BankK m. 51/3'e aykırılık sebebiyle bankanın uğradığı zarardan sorumlulukta birinci görüşe üstünlük tanımak gerekir. Zira anılan hükümle yasağın kişi bakımından şartı, risk grubu ölçütü temel alınarak geniş belirlenmiştir. Ayrıca bu şartın tespitinde karşılıklı ödeme güçlüğüne düşme gibi muğlak bir ölçüte de başvurulmaktadır. Bunun yanı sıra banka risk grubunda yer alan yönetim kurulu üyeleri ve genel müdürler, ancak BKİİY'de belirlenmiş bazı ek şartlar dâhilinde yasağın kapsamına dâhil olmaktadır. Kısacası yasağın uygulandığı bazı hâllerin kredi yetkilisi tarafından tespiti oldukça güçtür. Bu yüzden yasağı ihlâl etmiş olan

yetkilinin yasak hakkındaki bilgisine göre kusurun varlığını tespit etmek yerinde olacaktır⁶⁵.

Öte yandan kusurun mevcut olup olmadığının tespitinde belirleyici rol oynayan özen yükümlülüğü ve tedbirli yönetici ölçütü (bkz. TTK m. 369)⁶⁶, bazı hâllerde ilgili kredi yetkilisinin yasağın varlığını bildiği sonucuna ulaşmayı gerektirmektedir. Gerçekten tedbirli bir yöneticinin özeniyle davranması gereken yetkili; kendisinin, eşinin, velâyeti altındaki çocuğunun, sınırsız sorumlulukla katıldığı şirketin vs. tarafı olduğu kredi işlemlerinin yasağın kapsamına dâhil olduğunu bilmelidir. Buna rağmen değerlendirme ve karar aşamalarına katılan yetkili yasağı kusuruyla ihlâl etmiş sayılır.

İlgili kredi yetkilisinin yasağı ihlâl etmesine karşı çıkmayan diğer kredi yetkilileri de bankanın uğradığı zarardan sorumlu tutulur. Tereddüt hâlinde verilen yönetim kurulu kararı sebebiyle yasak ihlâl edilmişse, kullandıkları oylarla bu kararın alınmasını sağlayan diğer yetkililer için de aynı sonuç geçerlidir. Ancak bu hâllerde sorumluluğun doğabilmesi için kredi işlemindeki menfaat çatışması nesnel bir şekilde mevcut olmalı veya diğer yetkililer tarafından bilinmelidir (bkz. TTK m. 393/2)⁶⁷. Menfaat çatışmasının nesnel olarak mevcudiyeti, hiçbir araştırmaya veya yoruma ihtiyaç duyulmaksızın açık olması anlamındadır⁶⁸. Buradan hareketle yasağa tâbi olmayan bir yetkilinin, ancak kastından veya ağır ihmâl düzeyindeki bilgisizliğinden dolayı sorumlu olacağı söylenebilir⁶⁹.

⁶¹ BankK m. 51'e uygun olarak kredi açma yetkisinin devri hâlinde, yetki devralanların ve banka yönetim kurulunun hukuki sorumluluğuna ilişkin bu açıklamalar için bkz. **Kırca & Şehirali Çelik & Manavgat**, s. 621-624.

⁶² Müzakereye katılma yasağı bakımından aynı yönde bkz. **Domanıç**, s. 616; **Kırca & Şehirali Çelik & Manavgat**, s. 498; **Akdağ Güney**, Yönetim Kurulu, s. 212; **Cankat**, s. 294; **Özer**, s. 362; **Adıgüzel & İlbasmış Hızlısoy**, s. 53. İhlâl fiilinin zarara sebebiyet vermiş olması gerektiği hakkında bkz. **Helvacı**, Mehmet (2001) Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Baskı, İstanbul, Beta, s. 74.

⁶³ Bkz. **Kırca & Şehirali Çelik & Manavgat**, s. 498; **Özer**, s. 363.

⁶⁴ Bkz. **Cankat**, s. 295.

⁶⁵ Aynı gerekçelerle, 6762 sayılı TTK döneminde dile getirilen ve m. 332'ye aykırılık hâlinde gündeme gelen sorumluluğun bir netice sorumluluğu olduğunu belirten görüşe de katılmıyoruz. Görüş için bkz. **Domanıç**, s. 685.

⁶⁶ **Akdağ Güney**, Yönetim Kurulu, s. 188; **Poroy & Tekinalp & Çamoğlu**, s. 420, N. 579, s. 422, N. 583; **Kırca & Şehirali Çelik & Manavgat**, s. 657.

⁶⁷ Anılan hükümde "menfaat çatışması nesnel olarak varken ve bilinirken" ibaresi kullanılmaktadır. Fakat buradaki "ve" bağlacının "veya" olarak anlaşılması gerektiği belirtilmektedir. Bkz. **Kendigelelen**, Abuzer (2016) Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 3. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 282, dn. 115; **Kırca & Şehirali Çelik & Manavgat**, s. 498; **Özer**, s. 363;

⁶⁸ **Kırca & Şehirali Çelik & Manavgat**, s. 498; **Özer**, s. 363; **Tekinalp**, Ünal (2020) Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 5. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 277, N. 12-99.

⁶⁹ "Menfaat çatışmasının nesnel olarak mevcudiyeti" şartı değerlendirilirken, kredi işleminin karşı tarafından alınan ve onun hakkında bilgi verebilecek olan hesap durumu belgesi (BKİİY m. 8 ve 9) ile mali tahlil ve istihbarat raporları (BKİİY m. 5/1, c. 3) da dikkate alınmalıdır.

C. İDARİ PARA CEZASI

BankK'ya dayanılarak çıkarılan yönetmeliklerle, bu arada BKİİY'ye uymayanlar hakkında elli bin Türk lirasından beş yüz bin Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanacağı öngörülmüştür [BankK m. 148/1(b)]⁷⁰. Dolayısıyla BKİİY m. 5/4'te de düzenlenen bu yasağa aykırılık, kredi yetkilisine idari para cezası uygulanmasını da gerektirir.

D. GEÇERSİZLİK

1. Kredi Kararının Geçersizliği

Kredi işlemlerine ilişkin değerlendirme ve karar aşamalarına katılma yasağına aykırı kararın geçerliliği sorununun 3182 sayılı Bankalar Kanunu döneminde incelendiği görülmektedir⁷¹. Nitekim bu dönemdeki bir görüşe göre ilgili yönetim kurulu veya kredi komitesi üyesinin kullandığı oyun sonucu etkilememesi hâlinde maddenin uygulanmayacağı düşüncesi kabul edilemez, çünkü bu üyeler müzakerelere katıldığında dahi verilen kredi kararı geçersiz olur⁷².

Öte yandan daha önce incelenen yaptırımlarla yasağın amacına ulaşılabileceği, dolayısıyla BankK m.

51/3'ün, ihlali geçersizlik yaptırımına bağlanmamış bir hüküm, yani düzen hükmü⁷³ olduğu da düşünülebilir⁷⁴. Fakat hukuki sorumluluk ve idari para cezası yaptırımları yeterli görülürse kredi yetkilisi bu yaptırımlara maruz kalmak pahasına kredi kararına katılabilecektir⁷⁵. Bu durumda hükmün amacına ulaşılabileceğini söylemek güçtür. Bununla birlikte kredinin özkaynak hesabında indirim kalemi olarak dikkate alınması yaptırımı ile bunun sonuçlarının yasağın amacına ulaşmaktaki elverişliliği tartışılmaya değerdir.

Geçersizlik yaptırımının uygulanabileceği kabul edilirse, 3182 sayılı Bankacılık Kanunu döneminde ileri sürülen görüşün aksine, yasağa aykırılığın tek başına kararın geçersizliğine yol açacağı sonucuna varılmamalı, karar nisabının ilgili kredi yetkilisinin katılımı sayesinde elde edilip edilmediği incelenmelidir. Farklı bir yorum, hukuki işlemleri⁷⁶ imkânlar dâhilinde ayakta tutma (*favor negotii/favor contractus*) ilkesiyle bağdaşmayacaktır. Karar nisabı etkilenmediği hâlde değerlendirme aşamasında bulunmuş olmasının olumsuz sonuçlarının nasıl giderileceği sorusu akla gelebilir. Bu durumda ilgili yetkili, diğer yetkilileri etkilemişse diğer yetkililerin irade sakatlığı hükümlerine (bkz. TBK m. 36-39) başvurabilecekleri⁷⁷, böylece oylarını iptal edebilecekleri düşünülebilir. İptal edilen oylar sebebiyle karar nisabı bozulursa kararın yok hükmünde olacağı açıktır⁷⁸.

⁷⁰ Ayrıca bkz. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu [R.G. 31.03.2005/25772 (Mükerrer)] m. 17/7.

⁷¹ Benzer sorun TTK m. 393 (6762 sayılı TTK m. 332) bakımından da tartışılmıştır. Bir görüş olarak, yasağın yaptırımının geçersizlik değil, hukuki sorumluluk olduğu ileri sürülmüştür. Bkz. **Akdağ Güney**, Yönetim Kurulu, s. 211; **Bozkurt**, s. 312; **Domaniç**, s. 616; **Helvacı**, s. 74; **Teoman**, Ömer (2010), 'Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılma Yasağına (TTK 332) Aykırılığın Yaptırımı Nedir?' BATİDER, S: 4, C: 26, s. 11-14. İkinci bir görüş, ilgili üyenin katılımı sebebiyle toplantı ve karar nisabının sağlanması hâlinde kararın geçersiz olacağı yönündedir. Bkz. **Ayan**, s. 131; **Çamoğlu**, s. 91; **Poroy & Tekinalp & Çamoğlu**, s. 418, N. 578; **Çoştan**, Hülya (2012), 'Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri, Oy Hakkı, Yetersayılar ve Toplantı Talep Hakkı' BATİDER, S: 3, C: 28, s. 178; **Yanlı**, Veliye (2021) Yönetim Kurulu Üyesinin Müzakereye Katılması Yasağının İhlali Halinde Yetersayı Sağlanmaması Nedeniyle Kararın Geçersizliği, Hukukeğitim, s.e.t. 15.10.2023, s. 27-30; geçersizliğin butlan olduğunu söyleyerek bu yönde bkz. **Eriş**, Gönen (2007) Açıklamalı-İçtihatlı En Son Değişikliklerle Birlikte Türk Ticaret Kanunu, Ticari İşletme ve Şirketler, Ticaret Şirketleri-Madde 223-556, 2. C., 4. Baskı, Ankara, Seçkin, s. 1816; geçersizliğin yokluk olduğunu belirterek bu yönde bkz. **Bahtiyar**, Mehmet (2022) Ortaklıklar Hukuku, 16. Baskı, İstanbul, Beta, s. 210; **Özer**, s. 369-371. Üçüncü bir görüşe göre ilgili üyenin oyu geçersiz sayılmalı, geçersiz sayılan oylar sebebiyle nisap bozulduğu takdirde kararın yok hükmünde olduğu kabul edilmelidir. Bkz. **Cankat**, s. 297; **Kırca & Şehirli Çelik & Manavgat**, s. 499.

⁷² Bkz. **Erem**, Faruk & **Altınok**, Akın & **Tandoğan**, Halûk (1989) Bankalar Kanunu Şerhi, 7. Baskı, Ankara, BTHAE, s. 186.

⁷³ Düzen hükümleri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. **Kocayusufpaşaoğlu**, Necip (2017) Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Borçlar Hukukuna Giriş, Hukukî İşlem, Sözleşme, 4. Baskıdan 7. Tıpkı Baskı, İstanbul, Filiz Kitabevi, s. 539 vd., N. 23 vd.

⁷⁴ BankK m. 50, m. 51 ve m. 54 hükümlerinin düzen hükmü niteliği taşıdığı hakkında bkz. **Gürses**, Davut (2016) Banka Genel Kredi Sözleşmesi, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 171.

⁷⁵ Müzakereye katılma yasağına aykırılığın sadece hukuki sorumluluk yaptırımına bağlandığı görüşünde olan **Teoman**, ilgili üyenin tazminat ödemeyi göze alarak yasağa tâbi olduğu hâlde müzakereye ve oylamaya katılabileceğini, diğer üyelerce toplantıdan çıkarılmayacağını ifade etmektedir. Bkz. **Teoman**, Ömer (2003) Yaşayan Ticaret Hukuku, C. I, Hukukî Mütalâalar, Kitap 10: 2000-2002, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 65.

⁷⁶ Yönetim kurulu kararlarının hukukî işlem olduğu yönünde bkz. **Bozkurt**, s. 284.

⁷⁷ Müzakereye katılma yasağının ihlâline ilişkin olarak aynı yönde bkz. **Ayan**, s. 131-132; **Çamoğlu**, s. 92; **Poroy & Tekinalp & Çamoğlu**, s. 419, N. 578; **Çoştan**, 'Karar Alma', s. 178; **Özer**, s. 369.

⁷⁸ Genel olarak karar hukukî işlemi bağlamında, oyun iptali sebebiyle salt veya nitelikli çoğunluk yahut oybirliği bozulursa kararın geçersiz olacağı yönünde bkz. **Karayalçın**, Yaşar (1973) Ticaret Hukuku, II. Şirketler Hukuku, A. Giriş-Adi Şirket-Ticaret Şirketleri (Kollektif-komandit-limited-kooperatif şirketler), 2. Baskı, Ankara, Sevinç Matbaası, s. 124.

2. Kredi Kararına İstinaden Yapılan Kredi İşleminin Geçersizliği

Öğretide kredi yasak ve sınırlarına aykırılığın kredi işlemini geçersiz hâle getirmeyeceği görüşü ileri sürülmektedir⁷⁹. Bu görüşteki bazı yazarlar, kredi yasak ve sınırları arasına BankK m. 51/3 (7129 sayılı Bankalar Kanunu m. 42) hükmünü de dâhil etmekte⁸⁰ ve dolayısıyla anılan hüküm bakımından da aynı görüşü paylaşmış olmaktadır.

BankK m. 51/3'e aykırılığın kredi kararının geçersizliğine yol açtığı kabul edilse bile bankanın, bu geçersizliği bilmeyen veya bilebilecek durumda olmayan, yani iyiniyetli (TMK m. 3) üçüncü kişilere karşı kredi işlemiyle bağlı olacağı sonucuna varmak gerekecektir⁸¹. Zira geçersiz bir genel kurul veya yönetim kurulu kararına istinaden yapılan işlemin tarafı olan iyiniyetli üçüncü kişiler, bu işlem dolayısıyla anonim şirkete başvurabilirler⁸².

IX. SONUÇ

Çalışmamızda vardığımız önemli sonuçları şu şekilde sıralamak mümkündür:

Kredi işlemlerindeki menfaat çatışmalarında yönetim kurulu üyeleri hakkında BankK m. 51/3 ile TTK m. 393 birlikte uygulanmalıdır. Kredi komitesi üyeleri ile genel müdürlüğün bünyesindeki kredi açmaya yetkili mensuplar da yetkilerinin kapsamına giren krediler hakkında karar alırken TTK m. 393'e tâbi olmalıdır.

Kredi yetkilisi, tüzel kişi yönetim kurulu üyesi de olabilir. Bu yüzden tüzel kişiler esas alınarak belirlenen genel risk grubunda bulunanların taraf olduğu kredi işlemleri de yasağın uygulanmasını ge-

rektir. Bu risk grubuna, tüzel kişi kredi yetkilisinin yönetim kurulu üyesi veya genel müdürü olduğu şirketler de eklenebilir.

TTK m. 393/2 uygulanmak suretiyle kredi işlemlerine ilişkin değerlendirme ve karar aşamalarında yer alma yasağını ihlâl eden kredi yetkilisinin hukuki sorumluluğuna başvurulur. TTK m. 393/2'de düzenlenmeyen hususlarda m. 553 vd. hükümleri uygulanır.

Yasağa aykırı davranan kredi yetkilisi, yasağın uygulanması gerektiğini biliyorsa veya hafif ihmâl de dâhil kusuruyla bilmiyorsa, şirketin uğradığı zarardan sorumludur. Buna karşılık tedbirli bir yöneticinin özeniyle hareket etmekle yükümlü olan kredi yetkilisinin, eşi ve çocuğu gibi birtakım kişilere ait menfaatler gündeme geldiğinde yasağa tâbi olduğunu bilmesi beklenir. Bu hâllerde ihlâl fiilinin kusuru barındırdığı sonucuna varılmalıdır. Öte yandan yasağa tâbi olmayan kredi yetkilileri, menfaat çatışmasının nesnel bir şekilde mevcudiyetine veya bilinmesine rağmen ilgili kredi yetkilisinin katılımına itiraz etmemişlerse veya tereddüt nedeniyle alınan kararda katılım lehine oy kullanmışlarsa sorumlu tutulurlar.

BankK m. 51/3'e aykırılık hâlinde geçersizlik yaptırımının uygulanıp uygulanmayacağı sorunu incelendiğinde, idari para cezası ile hukuki sorumluluk yaptırımlarının yasağın amacına ulaşmakta elverişli olmadığı görülmektedir. Yasağa aykırı bir şekilde kullanılan kredinin banka özkaynak hesabında indirim kalemi olarak dikkate alınması ve bunun meydana getirebileceği diğer sonuçlar sayesinde bu amacın elde edilip edilemeyeceği ise tartışılmayı hak eder. Yasağın ihlâlinin geçersizliğe yol açtığı görüşü kabul edilse bile, geçersiz bir kredi kararına dayanılarak yapılan kredi işleminden dolayı iyiniyetli üçüncü kişiler bankaya başvurabilecektir.

⁷⁹ Bkz. **Gürses**, s. 168 vd.; **Yüksel**, Ali Sait (1972) Bankacılık Yönünden Kredi Sözleşmesi, İstanbul, İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları, s. 123 vd. Bankaların iyiniyetli üçüncü kişilere karşı bağlı olacağı yönünde bkz. **Alıcı**, s. 880-881; **Erem & Altınok & Tandoğan**, s. 195.

⁸⁰ Bkz. **Gürses**, m. 169; **Yüksel**, s. 129-130.

⁸¹ Müzakereye katılma yasağına aykırılık sonucunda geçersizlik yaptırımının uygulanabileceği görüşünü savunan bazı yazarlar da geçersiz karara dayanan işlem bakımından aynı sonuca varmaktadır. Bkz. **Cankat**, s. 298; **Kırca & Şehirli Çelik & Manavgat**, s. 499-500; **Yanlı**, s. 30.

⁸² Bu hususta bkz. **Kırca**, İsmail, 'Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği Seçimine İlişkin Kararın Hükümsüzlüğü': Ülgen, Hüseyin & Kaya, Arslan & Okutan Nilsson, Gül (Yayın Kurulu) (2003), Bilgi Toplumunda Hukuk, Ünal Tekinalp'e Armağan, C. I, Ticaret Hukuku, İstanbul, Beta, s. 499-500.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel**, Burak & **İlbasmış Hızlısoy**, Özlem (2023), 'Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakereye Katılma Yasağı' AHBVÜHFD, S: 4, C: 27, s. 39-64.
- Akdağ Güney**, Necla (2010) Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Akdağ Güney**, Necla (2016) Anonim Şirket Yönetim Kurulu, 2. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık (Kısaltılmış: Yönetim Kurulu).
- Alıcı**, Yaşar (2017) Bankacılık Kanunu Şerhi, Cilt I, 2. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Ayan**, Özge (2021) 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün İhlalinin Sonuçları, 2. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Bahtiyar**, Mehmet (2022) Ortaklıklar Hukuku, 16. Baskı, İstanbul, Beta.
- Bozkurt**, Tamer (2023) Şirketler Hukuku, 15. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları.
- Can**, Mehmet Çelebi (2016), 'Banka Yönetim Kurulu Üyesi Olarak Tüzel Kişi' GÜHFD, S: 1, C: 20, s. 27-64.
- Cankat**, Rifat (2022) Anonim Ortaklıklar Hukukunda İlişkili Taraf İşlemleri, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Caymaz**, Neşe (2018) Banka Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Çamoğlu**, Ersin (2010) Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Üçüncü Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Çoştan**, Hülya (2012), 'Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri, Oy Hakkı, Yetersayılar ve Toplantı Talep Hakkı' BATİDER, S: 3, C: 28, s. 155-190 (Kısaltılmış: 'Karar Alma').
- Çoştan**, Hülya (2013), 'Özel Hukuk Tüzel Kişilerinin ve Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetim Kurulu Üyeliği' BATİDER, S: 1, C: 29, s. 117-137.
- Demir**, Evin Emine (2016) Anonim Şirket Yönetim Kurulu Bünyesinde Oluşturulan Komiteler, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Develi**, Emine (2016) Tüzel Kişinin Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği, Ankara, Seçkin.
- Doğrusöz**, Hanife (2010) Banka Yöneticilerinin ve Hâkim Ortaklarının Şahsi Sorumluluğu, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Domaniç**, Hayri (1988) Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, TTK. Şerhi II, Ankara, Temel Yayınları.
- Eminoğlu**, Cafer & **Çakır**, Fatma Betül (2014), 'Anonim Ortaklıklarda Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyesi Seçilmesi ve Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetim Kuruluna Temsilci Ataması' AHBVÜHFD, S: 3-4, C: 18, s. 277-298.
- Erem**, Faruk & **Altınok**, Akın & **Tandoğan**, Halûk (1989) Bankalar Kanunu Şerhi, Yedinci Baskı, Ankara, BTHAE.
- Eriş**, Gönen (2007) Açıklamalı-İçtihatlı En Son Değişikliklerle Birlikte Türk Ticaret Kanunu, Ticari İşletme ve Şirketler, Ticaret Şirketleri-Madde 223-556, 2. C., 4. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Göktürk**, Kürşat (2013) Banka Yönetimi ve Ortaklarının Hukuki Sorumluluğu, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Gürses**, Davut (2016) Banka Genel Kredi Sözleşmesi, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Helvacı**, Mehmet (2001) Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Baskı, İstanbul, Beta.
- Karasu**, Rauf (2015) Anonim Şirketlerde Emredici Hükmümler İlkesi, 2. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları.
- Karayağçın**, Yaşar (1973) Ticaret Hukuku, II. Şirketler Hukuku, A. Giriş-Adi Şirket-Ticaret Şirketleri (Kolektif-komandit-limited-kooperatif şirketler), 2. Baskı, Ankara, Sevinç Matbaası.
- Kendigelen**, Abuzer (2016) Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 3. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Kırca**, İsmail & **Şehirali Çelik**, Feyzan Hayal & **Manavgat**, Çağlar (2013) Anonim Şirketler Hukuku, C. 1, Temel Kavramlar ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Ankara, BTHAE.
- Kırca**, İsmail (2012), 'Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği' BATİDER, S: 2, C: 28, s. 51-59.
- Kırca**, İsmail, 'Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği Seçimine İlişkin Kararın Hükümsüzlüğü': Ülgen, Hüseyin & Kaya, Arslan & Okutan Nilsson, Gül (Yayın Kurulu) (2003) Bilgi Toplumunda Hukuk, Ünal Tekinalp'e Armağan, C. I, Ticaret Hukuku, İstanbul, Beta, s. 495-506.
- Kocayusufoğlu**, Necip (2017) Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Borçlar Hukukuna Giriş, Hukukî İşlem, Sözleşme, 4. Baskıdan 7. Tıpkı Baskı, İstanbul, Filiz Kitabevi.
- Koç**, Himmet (2017), 'TTK m. 367 Kapsamında Banka Kredi Komitesinin Konumu ve Hukuki Niteliği' GÜHFD, S: 3, C: 21, s. 235-264.

- Kortunay, Ayhan** (2015) 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Oğuzman, Kemal & Barlas, Nami** (2016) Medeni Hukuk, Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar, 22. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Özer, Işık**, 'Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Müzakerelere Katılma Yasağına Aykırılığın Hukuki Sonuçları': Alışkan, Murat & Mersin, Bilge Utkan & Sarıkaya, Sinan (Editörler) (2020) Sermaye Şirketleri Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 353-379.
- Poroy, Reha & Tekinalp, Ünal & Çamoğlu, Ersin** (2021) Ortaklıklar Hukuku I, 15. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Reisoğlu, Seza** (2007) Bankacılık Kanunu Şerhi, C. I, Ankara, Yaklaşım Yayınları.
- Reisoğlu, Seza** (2015) Bankacılık Kanunu Şerhi, C. 1, İkinci Baskı, Ankara, Yaklaşım Yayınları (Kısaltılmışı: 2015).
- Şit, Başak** (2011) Türk Hukukunda Banka Kredisi Kavramı ve Buna Bağlı Sonuçlar, Ankara, BTHAE (Kısaltılmışı: Banka Kredisi).
- Şit, Başak** (2012), '6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Karşısında Banka Anonim Şirketi' BATİDER, S: 4, C: 28, s. 175-205 (Kısaltılmışı: 'Banka Anonim Şirketi').
- Taşdelen, Selim Servet** (2015) Bankacılık Kanunu Şerhi, C. I, 2. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Tekinalp, Ünal** (2009) Banka Hukukunun Esasları, 2. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık (Kısaltılmışı: Banka Hukuku).
- Tekinalp, Ünal** (2020) Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 5. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Teoman, Ömer** (2003) Yaşayan Ticaret Hukuku, C. I, Hukuki Mütalâalar, Kitap 10: 2000-2002, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Teoman, Ömer** (2010), 'Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılma Yasağına (TTK 332) Aykırılığın Yaptırımı Nedir?', BATİDER, S: 4, C: 26, s. 5-14.
- Veziroğlu, Cem** (2021) Anonim Ortaklıklar Hukukunda Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Yanlı, Veliye** (2021) Yönetim Kurulu Üyesinin Müzakereye Katılması Yasağının İhlali Halinde Yetersayı Sağlanmaması Nedeniyle Kararın Geçersizliği, Hukukeğitim, s.e.t. 15.10.2023.
- Yüksel, Ali Sait** (1972) Bankacılık Yönünden Kredi Sözleşmesi, İstanbul, İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları.

Etik Beyanı: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde etik kurallara uyulduğunu yazarlar beyan etmektedir. Aksi bir durumun tespiti halinde Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi (TFM) hiçbir sorumluluğu kabul etmemektedir. Sorumluluk, çalışmanın yazarlarına aittir.

Katkı Oranı Beyanı: Söz konusu çalışmanın hazırlanması ve yazımı aşamasında yazarların katkı oranı %50'dir.

Varsa Destek ve Teşekkür Beyanı: Yoktur.

Çatışma Beyanı: Yoktur.

Ethics Statement: *The authors declares that ethical rules are followed in all preparation processes of this study. In case of detection of a contrary situation, TFM does not have any responsibility and all responsibility belongs to the authors of the study.*

Contributions Statement: *Authors have contributed 50%-50% into preparing and writing this study.*

Statement for Support and Appreciation If Any: *None.*

Statement for Conflict of Interest: *None.*